

V

N

K

JAARVERSLAG 2021

en

JAARREKENING 2021 & BEGROTING 2023

van de

VERENIGING VAN NEDERLANDSE KUNSTHISTORICI

te Den Haag

Den Haag, 7 juni 2022

Vereniging van

Nederlandse

Kunsthistorici

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	p. 3
Jaarverslag 2021	p. 4
Balans per 31 december 2021	p. 7
Staat van baten en lasten over 2021	p. 9
Toelichting op de balans	p. 10
Toelichting op de staat van baten en lasten	p. 11
Begroting 2023	p. 13
Toelichting op de begroting 2023	p. 14

INLEIDING

1. Wettelijke voorschriften

Conform Burgerlijk Wetboek Boek 2 stelt het bestuur jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het verenigingsjaar de balans en de staat van baten en lasten samen. Hierbij is het verenigingsjaar gelijk aan het kalenderjaar en het boekjaar.

2. Missie

De Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici werd in 1939 opgericht en heeft tot doel zich in te zetten voor de kunst- en architectuurhistoricus in Nederland, voor het kunsthistorisch onderwijs en onderzoek en voor de zichtbaarheid van het vak. Tot de kernactiviteiten van de VNK behoren het jaarlijks organiseren van een Kunsthistorische Dag (KHD), het uitreiken van de kunsthistorische prijzen (de Karel van Manderprijs en de Jan van Gelderprijs), en het organiseren van workshops en (netwerk-)activiteiten door de diverse secties. De VNK is een organisatie waar kunsthistorici uit alle disciplines elkaar ontmoeten en faciliteert kennisuitwisseling, discussie en advies over vakgerelateerde kwesties.

3. Bestuur

Het bestuur van de VNK bestond per 31 december 2021 uit de volgende leden:

drs. Lidewij de Koekkoek, voorzitter

Geerte Broersma MA, secretaris

drs. Marion van der Marel BA, penningmeester

Bram Donders MA, voorzitter Jong VNK

Esther van der Hoorn MA, voorzitter sectie Universiteiten

drs. Epcó Runia, voorzitter sectie Musea

Marie Baarspul MA, voorzitter sectie Educatie

Drs. Mascha van Damme, voorzitter sectie Architectuur

Lisette Luijkx MA, voorzitter sectie Zelfstandigen

Alle bestuursfuncties zijn onbezoldigd.

Deze jaarrekening is opgemaakt op 7 juni 2022.

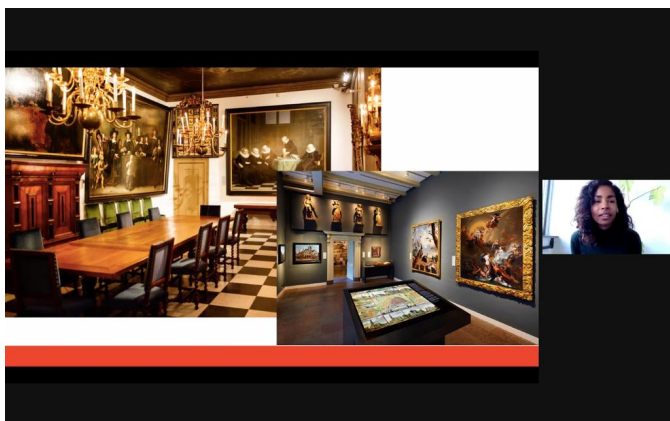
Marion van der Marel

Penningmeester

Hoewel na 2020 ook 2021 getekend werd door de coronapandemie en alle gevolgen die het virus met zich meebracht, kan de VNK gelukkig toch terugkijken op een mooi en succesvol verenigingsjaar.

Zo werd in het voorjaar Jong VNK opgericht, een nieuwe tak voor jonge kunsthistorici tot en met dertig jaar. Jong VNK bleek al snel een groot succes en blijft ook in 2022 flink doorgroeien. Het doel van Jong VNK is om jonge kunst- en architectuurhistorici te verbinden met de gevestigde professionals en organisaties in het kunsthistorische veld. Dit gebeurt onder andere door Jong VNK-leden te voorzien van informatie over toegang tot en aansluiting op de arbeidsmarkt, netwerkmogelijkheden te creëren en mogelijkheden te bieden voor verdere (inhoudelijke en professionele) ontwikkeling. Jong VNK werkt hiervoor nauw samen met de Nederlandse universiteiten en studieverenigingen.

Eerste Jong VNK-voorzitter Julia van Marissing gaf op 18 mei het startsein met de lanceringsactiviteit *Een goed begin*. Helaas was ook Jong VNK hiervoor aangewezen op Zoom. Desondanks hoorden meer dan honderd jonge kunsthistorici van Zippora Elders, Thijs de Raedt en Imara Limon over het begin van hun carrière als jonge kunsthistoricus. Niet lang daarna gaf promovendus Anna de Bruyn, onder het motto *Kunstgeschiedenis is een feestje*, een lezing over haar PhD onderzoek naar 15e eeuwse illustratiepraktijken. En toen dat eenmaal weer kon, ontvingen Arno Verkade en Luuk Hoogewerf van Christie's Amsterdam alle Jong VNK-leden op een borrel aldaar, hetgeen werd gecombineerd met een inhoudelijk programma over werken in de kunsthandel en het reilen en zeilen van een veilinghuis. De ervaring leert inmiddels dat jonge kunsthistorici grote behoefte hebben aan een sociale plek om te netwerken en praktische tips en tools met betrekking tot de arbeidsmarkt. Daarom blijft hier ook in 2022 speciale aandacht naar uitgaan.

Links: Imara Limon tijdens de online lancering van Jong VNK: Een goed begin

Rechts: Logo Jong VNK

Mede dankzij Jong VNK groeide het ledental in 2021 met bijna 10%. Naast onze leden zijn onze institutionele leden onmisbare partners. In 2021 konden we rekenen op de steun van het Rijksmuseum, het Van Gogh Museum, PAN Amsterdam, TEFAF, het De Gijselaar Hintzenfonds, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Mauritshuis en de Fondation Custodia.

Voor het eerst sloegen in 2021 de VNK en PAN Amsterdam de handen ineen om kunsthistorische kennis en een breed publiek bij elkaar te brengen. Onder het motto *Meet the scholar* presenteerde een zestal jonge kunsthistorici op het PAN Podium een lezingenprogramma met de titel *The Art of the Art Historian*. Grote belangstelling van de PAN bezoekers was er voor de lezingen van Babette Claassen, Jasper Hillegers, Ariane van Suchtelen, Alice Taatgen, Wietse Coppes en Marjan Pantjes. Gedurende de beursdag was de VNK aanwezig in de PAN Lounge waar gasten en geïnteresseerden zich konden laten informeren over de onze vereniging en ons vakgebied. Ook werd in samenwerking met kunsthandelaar Sander Bijl een select groepje ingeleid in de fijne kneepjes van het vak van kunsthandelaar. Tijdens de borrel na afloop kondigden Mark Grol en Lidewij de Koekoek de *VNK x PAN Scriptieprijs* aan, een prijs voor masterscripties die een of meerdere aspecten van het kunst verzamelen en/of de kunsthandel tot onderwerp hebben. De *VNK x PAN Scriptieprijs* zal voor het eerst worden uitgereikt tijdens PAN Amsterdam in november 2022.

Links: Aankondiging Mini Masterclasses 'The Art of the Art Historian'

Rechts: Ariane van Suchtelen over kunst en geur in de 17^e eeuw tijdens de Mini Masterclasses op het PAN Podium

Zoals inmiddels gebruikelijk vond op de laatste vrijdag van oktober weer de Kunsthistorische Dag plaats. Gezegend door gunstige corona-omstandigheden kon deze live plaatsvinden in Museum Prinsenhof te Delft. Met thema *'Tech-savvy, woke en een personal brand. De kunsthistoricus van de 21^e eeuw'* werd een actueel maatschappelijk thema aangesneden. Het bleek vele jonge en oudere kunsthistorici te trekken. In een volle Van der Mandelezaal gaf een diverse keur aan kunsthistorici haar blik op de eisen waaraan de kunsthistoricus tegenwoordig aan moet voldoen. Promovenda Carlotta Capurro deelde de voor kunsthistorici belangrijkste digitale technologieën met de zaal. Jonge kunsthistorici Stevie Nolten, Liang-Kai YU en Lisa Lambrechts Cruz spraken zich uit over het bevragen van ivoren torens in het kunsthistorische veld, over het belang van een queer museum en over de kunstgeschiedenis vanuit een niet-koloniaal perspectief. Wieteke van Zeil nam ons mee in de ontdekkingstocht van haar 'personal brand'. Een speciale interactieve pitch-training werd gegeven door Marlies Leupen, waarbij de zaal geleerd werd hoe je een project- of onderzoeks idee een stap dichterbij realisatie kunt brengen. Uiteraard werd er na afloop uitgebreid bijgepraat en geborrel met (oud-) collega's, medestudenten en nieuwe contacten.

Behalve de Kunsthistorische Dag organiseerden we ook netwerkborrels (weliswaar veelal online), zoals de Nieuwjaarsborrel in januari en de vrijmibo's van de sectie Zelfstandigen. We organiseerden ook specifieke vakgerelateerde workshops, zoals de webinar 'Storytelling' door Bas de Wal. Hij deelde zijn kennis over alle (nieuwe) vormen van storytelling met ons. En begin juni vond de 'Stoomcursus Auteursrecht en contracteren' plaats. Vele geïnteresseerde zelfstandige kunsthistorici leerden van Marloes van Rossum, juriste bij de Auteursbond, de beginselen van het auteursrecht. Deze workshop raakte duidelijk een snaar, want naar aanleiding hiervan werd het initiatief genomen voor het opstellen van een adviescontract dat zelfstandigen als voorbeeld kunnen gebruiken bij het vastleggen van afspraken met hun opdrachtgever.

Tijdens de Kunsthistorische dag reikten we ook de Karel van Manderprijs uit. Het tijdvak voor dit jaar was 'Architectuur, stedenbouw en ruimtelijke ordening, tuin- en landschapsarchitectuur, monumentenzorg en bouwhistorie door de eeuwen heen'. Een breed terrein, dat vele interessante publicaties opleverde voor de longlist. De jury kon dan ook moeilijk kiezen en besloot bij hoge uitzondering eenmalig de Karel van Manderprijs toe te kennen aan twee prijswinnaars. Anne Mieke Backer kreeg de prijs voor haar publicatie *Er stond een vrouw in de tuin* en David Keuning voor *Bouwkunst en de nieuwe orde. Collaboratie en berechting van Nederlandse architecten 1940-1950*.

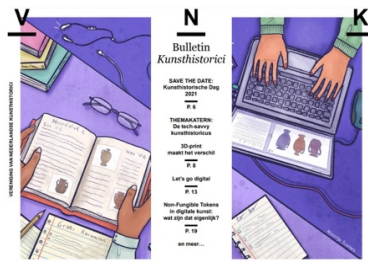
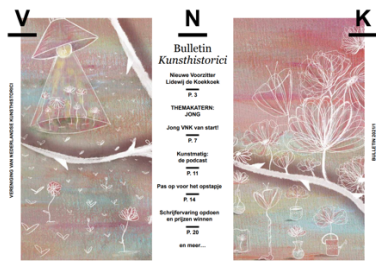

Links: Stevie Nolten tijdens de Kunsthistorische Dag

Rechts: Bestuursvoorzitter Lidewij de Koekkoek (li.) met erelid Ilja Veldman (re.).

Het erelidmaatschap van de VNK werd dit jaar toegekend aan Ilja Veldman. Zij werd benoemd tot erelid vanwege haar bijzondere verdiensten voor het vak kunstgeschiedenis in Nederland in het algemeen en vanwege haar grote bijdrage aan de kennis van de Nederlandse prent-, teken-, en schilderkunst van de 15^e en 16^e eeuw in het bijzonder. Speciale vermelding werd er gemaakt van haar uitmuntende en inspirerende begeleiding van vele studenten en promovendi.

Zoals gebruikelijk publiceerden we ook dit jaar weer een drietal bulletins. De thema's waren 'Jong', 'De tech-savvy kunsthistoricus' en 'In de schijnwerpers'. De bulletins werden geïllustreerd door een jonge kunstenaar. Ook verstuurd we nieuwsbrieven en waren we actief op Instagram, Facebook, LinkedIn en Twitter.

De covers van de bulletins die zijn verschenen in 2021.

Zoals ieder jaar kon de VNK ook in 2021 niet zonder de belangeloze inspanningen van een tal van leden die zich hebben ingezet in commissies en sectiebesturen. De VNK wordt gedragen door deze vrijwilligers en is hen veel dank verschuldigd. Bijzondere dank is er voor de sectiebesturen Educatie | Onderwijs & Publieksbemiddeling (Annemarie Buren, Marie Baarspul, Niels Nannes, Sara Backer en Sheila Reda) en Zelfstandigen (Karlijn de Jong, Krista van der Bron, Linda Modderkolk, Lisette Luijkx en Saskia Cohen). Het Jong VNK-bestuur bestond in 2021 uit Julia van Marissing, Bram Donders, Anouk van Amsterdam, Lotte Kokkedee en Mireille Linck.

De activiteiten van het afgelopen jaar konden ook niet bestaan zonder de commissie Kunsthistorische Dag (Bram Donders, Epcó Runia, Liesbeth Mulder, Marion van der Marel en Sheila Reda), de redactiecommissie van het bulletin *Kunsthistorici* (Epcó Runia, Jochem van Eijdsen, Froukje van der Meulen en Lisette Luijkx) en de commissie VNK x PAN (Babette Claassen, Marion van der Marel en Rosa Tigges). Het VNK bestuur, het Jong VNK-bestuur, de sectiebesturen en de diverse commissies zijn hierbij altijd professioneel ondersteund door Eline Levering (Bureau Kunst in de Kijker).

De VNK realiseert zich terdege dat dergelijke bijdragen van haar leden onmisbaar zijn voor een bruisend verenigingsleven. Het VNK bestuur vindt het dan ook belangrijk dat, waar dat corona-technisch gezien mogelijk is, activiteiten zoveel mogelijk live plaats vinden. Hoewel technische oplossingen zoals Zoom in tijden van pandemie onmisbaar zijn gebleken, en ook nu soms nog een goede uitkomst zijn voor efficiënte vergaderingen of webinars, is het toch vooral tijdens de persoonlijke ontmoetingen dat een vereniging echt tot bloei komt. We hopen dan ook in de komende tijd weer velen van onze leden te blijven ontmoeten tijdens onze workshops, netwerkborrels en andere activiteiten!

Namens het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici
 Marion van der Marel, penningmeester
 7 juni 2022

BALANS

Activa	31-12-21	31-12-20	Passiva	31-12-21	31-12-20
Vorraden	330	550	Eigen vermogen	16.863	14.248
Vorderingen	629	3.126	Kortlopende schulden	4.857	414
Liquide middelen	20.761	10.986			
Totaal	21.720	14.662	Totaal	21.720	14.662

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	begroot	gerealiseerd	gerealiseerd
	2021	2021	2020
Baten	29.500	32.193	28.163
Contributies leden	24.000	27.193	23.163
Contributies institutionele steunleden	5.500	5.000	5.000
Overige inkomsten	0	0	0
Lasten	26.500	29.578	20.943
Kunsthistorische Dag	2.500	2.916	522
VNK x PAN	0	811	0
Sectieactiviteiten	2.500	1.164	267
Jong VNK	1.000	565	-
Overige activiteiten (Nieuwjaarsborrel, ALV, Borrel Actieve Leden)	-	360	-
Longlist Karel van Manderprijs	1.000	997	982
Kunsthistorische prijzen	1.610	3.220	2.720
Bulletin	900	968	919
Officemanagement	14.500	14.500	13.533
Website	400	2.895	82
Ledenadministratie	590	436	436
Promotiekosten	500	0	-
Kosten zakelijk bankieren	200	327	194
Portokosten	100	0	55
Bestuurskosten	250	35	165
Lidmaatschap CIHA	200	200	200
Overige kosten	250	184	869
Saldo baten en lasten	3.000	2.615	7.220
Toevoeging reserve digitale ontwikkeling	-3.000	-3.000	-
Mutatie algemene reserve	0	-385	-

TOELICHTING OP DE BALANS

Vorraden	330
Trofeeën Karel van Manderprijs (à €110)	0
Trofeeën Jan van Gelderprijs (à €110)	330

Vorderingen	629
Te ontvangen contributies institutionele leden	500
Vooruitbetaalde kosten	129

Liquide middelen	20.761
Saldo betaalrekening ING	4.685
Saldo spaarrekening ING	16.076

Kortlopende schulden	4.857
Crediteuren	1.081
Nog te ontvangen facturen	3.776

Nog te ontvangen facturen

Betreft een tweetal facturen, een voor de catering tijdens de Kunsthistorische Dag en een voor het laten opstellen van een adviescontract voor zelfstandige kunsthistorische auteurs.

Eigen vermogen	16.863
Algemene reserve	13.863
Reserve digitale ontwikkeling	3.000

Reserve digitale ontwikkeling

De VNK heeft in 2021 voor het eerst geïnvesteerd in het vormen van een reserve voor het onderhoud en het vernieuwen van de digitale omgeving. Hieronder vallen de kosten die gemaakt worden voor het onderhoud van de website www.kunsthistorici.nl, maar bijvoorbeeld ook de kosten voor het laten ontwikkelen van een ledenportaal.

Mutatie algemene reserve

Algemene reserve per 31-12-20	14.248
Saldo baten en lasten 2021	2.615
Toevoeging aan reserve digitale ontwikkeling	- 3.000
Algemene reserve per 31-12-21	13.863

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Contributies leden

De stijging van de contributiebatens wordt voor een groot gedeelte verklaard door de groei in het ledenaantal met bijna 10%. Ook werd in april 2021 Jong VNK opgericht. VNK leden tot en met 30 jaar kregen de mogelijkheid om hun lidmaatschap om te zetten in een Jong VNK-lidmaatschap. Daarnaast trok Jong VNK ook veel nieuwe leden. Eind 2021 telde Jong VNK 81 leden, inmiddels is dat aantal bijna verdubbeld.

De verjonging van de VNK is ook terug te zien in de verdeling tussen het aantal reguliere lidmaatschappen (2021: 63%, 2020: 68%) en het aantal studenten/Jong VNK-lidmaatschappen (2021: 37%, 2020: 32%). Van alle betalende leden maakt inmiddels 74% gebruik van een automatische incasso (2020: 72%). Behalve het reguliere en het studenten/Jong VNK-lidmaatschap kent de VNK ook het individueel steunlidmaatschap. Momenteel heeft de VNK twee individuele steunleden die de vereniging jaarlijks steunen met €100 per persoon.

Contributies institutionele leden

Het aantal institutionele leden is ongewijzigd ten opzichte van 2020. In 2021 ontvingen we de financiële steun van: het Rijksmuseum, het Van Gogh Museum, PAN Amsterdam, TEFAF, het De Gijsselaar Hintzenfonds, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Mauritshuis en de Fondation Custodia.

VNK x PAN

De kosten van de samenwerking tussen de VNK en PAN Amsterdam hebben betrekking op het ontwerp en afdrukken van het programmaboekje, de catering in de PAN Lounge en bedankjes voor de sprekers op het PAN Podium.

Sectieactiviteiten

De sectieactiviteiten dienen in principe kostendekkend te zijn. Voor eventuele tegenvallende resultaten was in de begroting voor 2021 voor iedere sectie een post van € 500 opgenomen, € 2.500 in totaal. In 2021 hebben de sectie Zelfstandigen en de sectie Educatie ondanks de beperkingen vanwege de coronamaatregelen toch nog een paar workshops georganiseerd. Daarnaast heeft de sectie Zelfstandigen in 2021 het initiatief genomen om een adviescontract voor zelfstandige kunsthistorici op te laten stellen. De kosten hiervan zijn € 1.500 en opgenomen in deze kostenpost.

Jong VNK

Voor Jong VNK was voor 2021 een budget vrijgemaakt van €1.000, €500 voor de lanceringskosten en €500 voor het organiseren van activiteiten.

Kunsthistorische prijzen

Jaarlijks reikt de VNK de Karel van Manderprijs uit. Deze prijs bestaat uit een trofee (t.w.v. €110) en een bedrag van €1.500. Om het jaar wordt ook de Jan van Gelderprijs uitgereikt. Deze bestaat uit een trofee (t.w.v. €110) en een bedrag van €1.000. In 2021 werd alleen de Karel van Manderprijs uitgereikt. Vanwege de hoge en diverse kwaliteit van de genomineerden, besloot de jury om bij hoge uitzondering de Karel van Manderprijs aan twee prijswinnaars toe te kennen.

Bulletin

Drie keer per jaar wordt het bulletin *Kunsthistorici* samengesteld. Per bulletin bedragen de kosten circa €300. Deze kosten betreffen de illustratie van het bulletin door een jonge kunstenaar/illustrator en de opmaak door bureau Meeus.

Officemanagement

Het officemanagement van de VNK is uitbesteed aan bureau *Kunst in de Kijker* voor het uitvoeren van organisatie-, marketing- en communicatietaken. De VNK heeft met *Kunst in de Kijker* een vaste prijsafspraken.

Website

Betreft de kosten die in 2021 zijn gemaakt voor het laten ontwikkelen van een digitaal aanmeldingsformulier (€ 2.500) plus de reguliere hostingkosten voor het webdomein *kunsthistorici.nl*.

Ledenadministratie

Betreft de gebruikskosten voor het ledenadministratiesysteem Banster.

Bestuurskosten

De bestuurskosten betreffen kleine attenties ter gelegenheid van bijvoorbeeld een afscheid of een geboorte.

Overige kosten

Onder overige kosten zijn onder andere opgenomen de abonnementskosten voor een professioneel Zoom account.

Reserve digitale ontwikkeling

In 2021 is er, conform begroting, € 3.000 toegevoegd aan de reserve digitale ontwikkeling.

BEGROTING 2023

	gerealiseerd	begroot	begroot
	2021	2022	2023
Baten	32.193	29.000	32.000
Contributies leden	27.0193	24.000	27.000
Contributies institutionele leden	5.000	5.000	5.000
Overige inkomsten	0	0	0
Lasten	29.578	27.000	32.000
Kunsthistorische Dag	2.916	2.500	3.000
VNK x PAN	811	-	750
Sectieactiviteiten	1.164	2.500	2.500
Jong VNK	565	500	750
Overige activiteiten (Nieuwjaarsborrel, ALV, Borrel Actieve Leden)	360	-	1.500
Longlist Karel van Manderprijs	997	1.000	1.000
Kunsthistorische prijzen	3.220	2.720	4.110
Bulletin	968	950	1.100
Officemanagement	14.500	14.500	14.500
Website	2.895	450	500
Ledenadministratie	436	250	500
Promotiekosten	0	500	500
Kosten zakelijk bankieren	327	200	325
Portokosten	0	100	100
Bestuurskosten	35	250	250
Lidmaatschap CIHA	200	200	200
Overige kosten	184	380	415
Saldo baten en lasten	2.615	2.000	0
Toevoeging reserve digitale ontwikkeling	-3.000	-2.000	0
Mutatie algemene reserve	-385	0	0

TOELICHTING OP DE BEGROTING 2023

Contributies leden

De baten uit contributies van reguliere leden en Jong VNK-leden zijn in lijn met de gerealiseerde contributies in 2021 verhoogd naar €27.000.

Contributies institutionele leden

Voor 2023 verwachten we de financiële bijdragen te ontvangen van o.a. de volgende institutionele leden: Rijksmuseum, Van Gogh Museum, PAN, TEFAF, het De Gijselaar Hintzenfonds, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Mauritshuis en Fondation Custodia.

Kunsthistorische prijzen

In 2023 wordt alleen de Karel van Manderprijs (€ 1.500) uitgereikt. Omdat de voorraad trofeeën aan zijn einde raakt, zullen in 2023 nieuwe trofeeën worden ontworpen en gemaakt. Hiervoor is in deze post een bedrag van €2.500 opgenomen.

Bulletin

Het bulletin *Kunsthistorici* wordt drie keer per jaar samengesteld. De kosten per bulletin bedragen ongeveer €300. De vergoeding voor de illustraties die voor het bulletin worden gemaakt, wordt iets verhoogd ten opzichte van voorgaande jaren.

Sectieactiviteiten

De sectieactiviteiten zijn een van de kernactiviteiten van de VNK. Het bestuur vindt het van groot belang dat de secties de financiële ruimte hebben om allerhande activiteiten te organiseren. Iedere sectie heeft daarom een budget van €500. De sectieactiviteiten dienen in principe kostendekkend te zijn en dit bedrag is bedoeld om eventuele tekorten op te vangen.

Jong VNK

Voor 2023 heeft Jong VNK een budget van € 750 ter beschikking, bedoeld om eventuele tekorten op te vangen.

Ledenadministratie

Betreft gebruiksvergoeding en onderhoud van de ledenadministratie. Dit bedrag is verhoogd omdat de VNK gezien het hogere ledental in een andere prijsstaffel valt.

Website

Betreft gebruiksvergoeding en onderhoud website.

Reserve digitale ontwikkeling

Omdat we in 2023 onder andere (eenmalige) kosten verwachten voor het laten maken van nieuwe trofeeën voor de kunsthistorische prijzen, zullen we naar verwachting in 2023 geen toevoeging kunnen doen aan de 'Reserve ontwikkeling digitale omgeving'.

Drukkosten

Betreft bijvoorbeeld de kosten van het ontwikkelen van een algemene VNK promotiecampagne.